

Nr 409

Av herr **Holmberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 55, med förslag till lag angående ändring i lagen den 29 juni 1946 (nr 431) om folkpensionering, m. m.*

Förslaget om höjning av folkpensionerna som framlagts i proposition nr 55 liksom den i samma proposition uppskisserade fortsatta förbättringen av folkpensionerna hälsas överallt med tillfredsställelse. Vi ansluter oss också till förslaget i denna del.

Däremot är sättet för reformens finansiering ägnat att inge betänkligheter.

Till 1953 var den maximala folkpensionsavgiften 100 kr. På dessa få år har den sedan höjts med 80 kr. för att sedan höjas till 250 kr. och nästa år till 500 kr. och om ytterligare ett par år till minst 750 eventuellt 900 kronor. Har då folkpensionerna förbättrats i samma tempo? Naturligtvis inte. Medan folkpensionerna nästa budgetår höjes 7 %, höjes som redan påpekats avgifterna för ogifta inkomsttagare med 15 000 kronors taxerad inkomst med i första hand 140 % och om två år med 200 %. Den s. k. försäkringsmässiga bedömningen av pensionsavgifternas förhållande till pensionens storlek har alltså undergått en betydande förändring. Detta är särskilt kännbart för de yngre generationerna. 1960 års 18-åring, som skulle betala 6 % på 15 000 kronors inkomst, hinner enbart i avgifter inleverera 43 200 kronor innan han eller hon uppnått pensionsåldern. Med ränta på ränta skulle detta bli ett väldigt belopp som vederbörande aldrig skulle kunna ta ut i ålderspension även där en ovanligt hög ålder uppnåddes.

Enligt vår mening anser det svenska folket att en viss avgift till folkpensionen är berättigad. Men ett avgiftssystem, där avgifterna mångdubblas medan pensionsförbättringen går relativt sakt och där dessa avgifter liksom avgifter för sjukförsäkring och arbetslöshetsförsäkring tar mer av inkomsten än de direkta skatterna, kommer att utlösa ett sådant missnöje att det framtingar en grundlig revision av formerna för finansieringen av socialförsäkringarna.

Det nyligen fattade beslutet om punktskatterna lägger en genomsnittlig ny skattebörda av 68 kronor på varje medborgare. Förslaget om höjningen av folkpensionsavgifterna, vilka i ett väsentligt avseende är att jämföra med den indirekta beskattningen, förutser ett årligt ökat uttag av 610 miljoner kr. eller 83 kr. per invånare.

Det förutses en höjning av avgifterna redan 1960 till 5 %.

Den föreslagna ökningen blir naturligtvis långt kännbarare för de små inkomsttagarna än för de större på grund av att det ökade avgiftsuttaget upphör vid 15 000 kronors taxerad inkomst.

För gifta makar sänktes "takets" från 20 000 till 15 000 kronor i maximalt uttag. Konsekvensen av denna förändring blir inte bara att det maximala avgiftsuttaget sker vid 15 000 i stället för 20 000 kronors inkomst. Förändringen belastar hårdare de mindre inkomsterna. Detta framgår av följande exempel:

20 000 kr. maximalt uttag	Enl. 15 000 maximalt uttag	
5 000 kr. tax. inkomst	187: 50 kr. avgift	250 kr.
10 000 " " "	375 " "	500 "
15 000 " " "	562: 50 " "	750 "
20 000 " " "	750 " "	750 "
200 000 " " "	750 " "	750 "

Ökningen med 50 % utgår alltså redan vid 15 000 kronors taxerad inkomst mot vid 20 000, därest det gällande systemet bibehållits. De lägre inkomstgrupperna — 5 000 kr., 10 000 kr. och 15 000 kr. — påläggas enbart genom denna förändring 33 procent högre avgifter än om 20 000 kr. bibehållits som maximalt uttag. Då har ännu inte räknats med de sex procent i uttag, som utredningen anger.

I Stockholm utgör samtliga direkta skatteuttag inklusive årets utgifter för folkpensioner och sjukförsäkringen för familjeförsörjare med tre barn: vid 5 000 kr. taxerad inkomst 684 kr., vid 10 000 kr. 2 100 kr., vid 15 000 kr. 3 012 kr. och vid 192 000 kr. 105 000 kr. Enbart beslutet om punktskatterna jämte den föreslagna höjningen av folkpensionsavgifterna till 5 % av den taxerade inkomsten ökar alltså de indirekta skatterna för familjen med:

	I proc. av tax. ink.	
5 000 kr. taxerad inkomst	402 kr.	8 %
10 000 " " "	590 "	6 %
15 000 " " "	809 "	5,4 %
192 000 " " "	809 "	0,4 %

Dessa nya indirekta skatter gör i procent av utgående direkta skatter för familjen med

5 000 kr. taxerad inkomst	59 %
10 000 " " "	29 %
15 000 " " "	27 %
192 000 " " "	0,8 %

Om samtliga indirekta skatter skulle ha medräknats för de jämförda familjerna hade ännu tydligare klarlagts hur ofördelaktig denna form av beskattning är för de mindre inkomstagarna respektive barnfamiljerna. Om därjämte de exemplifierade "direkta" skatterna skulle ha rensats och avgifter för folkpension jämte sjukförsäkringen överförts till de indirekta skatterna skulle intrycket av de indirekta skatternas övervikt i relation till de direkta skatterna ännu tydligare belysts. Därvid skulle ännu krassare ha framträtt fördelen för de stora inkomstagarna och de stora förmögenheterna av denna form för att finansiera statens inkomstbehov.

Oerhört kännbar blir ökningen för de ogifta. Enligt propositionen ökar den ogiftes pensionskostnader nästa år från 250 kronor till 600 kr. = 140 procent vid 15 000 kronors taxerad inkomst och 1960 till 750 kr. = 200 procent. Höjes avgiften till 6 procent, som utredningen förutsätter vid statsfinansiellt behov, blir uttaget 900 kr. för ensamstående vid 15 000 kronors taxerad inkomst. Ökningen blir i så fall 263 procent.

Då de fyra icke kommunistiska partierna i pensionsberedningen enat sig om denna klassbetonade och odemokratiska form för folkpensionsavgifterna och regeringen upptagit förslaget som sitt eget har denna form för beskattning redan gjorts till en prestigefråga, vilket försvårar en saklig omprövning. Vi anser emellertid för vår del att om en avgiftshöjning skall genomföras enligt angivna procentregler bör dock den tidigare uppdelningen för ungarlar respektive gifta bibehållas och att följaktligen den maximerade inkomsten för äkta makar behålles vid 20 000 kronor.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte avslå förslaget om höjningen av folkpensionsavgifterna och i skrivelse till Kungl. Maj:t begära ett nytt förslag där äkta makars maximala avgift såsom hittills baseras på 20 000 kronors sammanlagd årsinkomst och ensamståendes avgifter beräknas till två tredjedelar av äkta makars folkpensionsavgifter.

Stockholm den 24 februari 1958

Helmer Holmberg

H. Hagberg

Erik Karlsson

Henning Nilsson

Knut Senander

Gustav Johansson